

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 591/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Adamom Puškárom, advokátom, Karpatská 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 6Nt/115/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 6Nt/115/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Trnava **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 6Nt/115/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **410,26 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 591/2022-16 z 27. októbra 2022 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 6Nt/115/2019. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Sťažovateľ žiada prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznať mu finančné zadostučinenie 20 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom o jeho žiadosti ako odsúdeného o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody podľa § 413 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu nevyliciteľnej životu nebezpečnej choroby dochádza k zbytočným prietahom. Poukázal na to, že predmetná žiadosť bola na okresnom súde podaná 29. septembra 2019, avšak vec nie je dosiaľ právoplatne skončená, okresný súd o žiadosti nerozhodol, pričom od 5. novembra 2019 do podania ústavnej sťažnosti nebol zo strany súdu uskutočnený žiadny úkon okrem výzvy sťažovateľovi, či trvá na podanom návrhu. Zdôraznil, že je neakceptovateľné, aby súd o jeho žiadosti nerozhodol ani po takmer troch rokoch, pričom dĺžka napadnutého konania má na jeho život negatívny vplyv, predovšetkým pre jeho zlý zdravotný stav. Sťažovateľ tiež uviedol, že k zbytočným prietahom svojím konaním nijako neprispel a tieto sú objektívne spôsobené postupom súdu. Zároveň dôvodí, že prejednávaná vec nie je zložitá.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

3. Okresný súd konštatuje, že procesné úkony vykonával v súlade s procesnými predpismi a v primeraných lehotách, a to hneď po podaní návrhu, keď bol do konania pribratý znalec na posúdenie ochorenia sťažovateľa a možnosti liečby. Vzhľadom na opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 nebolo možné vypracovať znalecký posudok v súdom ustanovenej lehote, preto znalec požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku. Preto nie je pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že by bol súd absolútne nečinný a že od podania žiadosti 5. novembra 2019 do 12. augusta 2022 nebol z jeho strany uskutočnený žiadny úkon s výnimkou výzvy, či sťažovateľ trvá na podanom návrhu. Okresný súd tiež konštatoval, že doba takmer 3 rokov na rozhodnutie v predmetnej veci nie je neprimeraná, poukazujúc na dlhšie obdobie, keď bol vypracovávaný znalecký posudok, a tiež prerozdelenie spisu z dôvodu odchodu sudcu, ktorému bola vec pôvodne pridelená a potreby ju opätovne naštudovať, hoci predmetnú trestnú vec možno označiť za štandardne skutkovo aj právne zložitú. Relatívne dlhšia doba trvania veci je tiež spôsobená aj množstvom vybavovaných vecí s tým, že okresný súd bol dlhodobo personálne poddimenzovaný.

II.2. Replika sťažovateľa:

4. Sťažovateľ vo svojej replike k vyjadreniu okresného súdu argumentoval, že znalecký posudok bol v napadnutom konaní vypracovaný už 29. septembra 2020, pričom ani po 2 rokoch od jeho vypracovania nedošlo k meritórnemu rozhodnutiu vo veci. Tiež nesúhlasí s argumentáciou okresného súdu týkajúcou sa množstva vybavovaných vecí a personálnej poddimenzovanosti súdu, a to s poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu v tomto smere. Sťažovateľ poukázal na celkovú dĺžku napadnutého konania a zdôraznil, že trpí nevyliciteľnou chorobou, pre ktorú podal aj predmetný návrh, a preto je priťah v napadnutom konaní pre neho o to citeľnejší.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitost', ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania a napokon aj postup konajúceho súdu.

6. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o rozhodovanie o upustení od výkonu trestu odňatia slobody z dôvodu nevyliciteľnej životu nebezpečnej choroby, čo patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje istú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu z nutnosti vykonať znalecké dokazovanie.

7. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietáhom.

8. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu napadnutého konania, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, z vyjadrenia okresného súdu a z predloženého súdneho spisu. Nie je pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že od podania žiadosti 5. novembra 2019 do podania ústavnej sťažnosti nebol zo strany okresného súdu uskutočnený žiadny úkon okrem výzvy, či sťažovateľ trvá na podanom návrhu, pretože po podaní žiadosti bol do konania pribratý znalec, ktorý vypracoval znalecký posudok 29. septembra 2020. Okresný súd ostal nečinný až po vypracovaní znaleckého posudku, a to od októbra 2020 do 18. júla 2022, keď vyzval sťažovateľa na vyjadrenie, či trvá na podanom návrhu. Nečinnosť súdu tak trvala 1 rok a 9 mesiacov. Okresný súd vzhľadom na okolnosti veci nekonal dostatočne promptne ani v nasledujúcom období, keď po doručení odpovede sťažovateľa na jeho výzvu 15. augusta 2022 nekonal vyše 3 a pol mesiaca až do 5. decembra 2022.

9. Na základe uvedených skutočností predstavuje celková doba nečinnosti okresného súdu vyše 2 roky.

10. Vo vzťahu k obrane okresného súdu spočívajúcej v argumentácii o množstve vybavovaných vecí a dlhodobej personálnej poddimenzovanosti okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal

o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená.

13. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 eur, čo odôvodnil rozsahom súdom spôsobených prietáhov, celkovou dĺžkou napadnutého konania, pretrvávajúcim stavom právnej neistoty a zdravotným utrpením, keďže žiadosť o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody podal práve na základe vážnych zdravotných dôvodov.

15. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

16. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľa nevyhovel.

IV.

Trovy konania

17. Ústavný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde a podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 410,26 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 193,50 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 11,63 eur. Náhradu za tretí úkon právnej služby – repliku sťažovateľa z 20. decembra 2022, ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože jej obsah nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

18. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Robert Šorl
predseda senátu